

Think before you post !

1. Hoe ga ik om met mijn gegevens op het internet?

Let op welke gegevens je meedeelt op het internet wanneer je online wil gamen. Noteer hieronder enkele tips.

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

2. Foto's op het net

- Zou jij een foto van jezelf in bikini of zwembroek online doorsturen of online plaatsen? ja / nee

Waarom wel/niet?

.....
.....

- Mag je een foto van iemand anders online plaatsen? ja / nee

Leg uit.

.....
.....

- Je bent net thuis van een superleuke dag met je BFF. Je bekijkt de foto's die je gemaakt hebt met je smartphone en ziet dat je de allercoolste foto ooit hebt gemaakt van jezelf en je BFF. Plaats je die op je online-profiel?

ja / nee

Waarom wel/niet?

.....
.....

- Als ik een foto die ik online heb gepost niet meer leuk vind, dan kan ik die wissen. Niemand kan de foto dan nog zien. WAAR / NIET WAAR

ONLINE?

VOOR ALTIJD!

3. Online respect: voor jezelf en de anderen!

Noteer bij elke situatie hieronder wat je belooft te doen wanneer je met cyberpesten geconfronteerd wordt.

A. Als ik online een gebrek aan respect opmerk tegenover iemand die ik ken, belooft ik:

.....
.....
.....

B. Als iemand mij op internet bespot en respectloos benadert, belooft ik:

.....
.....
.....

C. Als ik iemand heb gefilmd en dat filmpje dolgraag op het internet wil zetten, belooft ik:

.....
.....
.....

4. Blijf er niet mee zitten!

Los de vragen op met behulp van de folder van AWEL.

A. Wie kan terecht bij AWEL?

.....

B. Waarmee kan je terecht bij AWEL?

.....

.....

C. Wat doet AWEL voor jou?

.....

.....

D. Hoeveel kost het om hulp te vragen bij AWEL?

.....

E. Wie wordt ingelicht dat je contact hebt opgenomen met AWEL?

.....

F. Op welke 4 manieren kan je contact opnemen met AWEL?

• .....

• .....

• .....

• .....

G. Telefoonnummer AWEL: .....

Website AWEL: .....

foto 1

foto 2

foto 3

foto 4

foto 5:

foto 6:

foto 7:

foto 8:

Info voor de leerkracht over het delen van online gegevens:

Big data is big business. Bedrijven die onze gegevens verzamelen, verwerken en verkopen hebben de morele plicht om onze privacy en onze zelfbeschikking te garanderen. Zoniet moet de overheid hen daartoe verplichten.

Door Katia Segers, Vlaams parlementslid (sp.a) en professor media aan de VUB

We leven in een tijd van radicale digitalisering. Via onze smartphone, Fitbit en andere 'wearables' delen we een hele dag wat we doen, met wie, waar we ons begeven en hoeveel geld we uitgeven. Daarnaast registreren slimme toestellen in onze woning - onze televisie, koelkast, printer, router tot zelfs het speelgoed van onze kinderen - massaal onze gedragsgegevens. Ook buitenshuis wordt ons doen en laten voortdurend in kaart gebracht, bijvoorbeeld in onze auto, via camerabewaking en slimme straatverlichting.

Alleen met open data krijgen start-ups en kleine kmo's een eerlijke kans om te innoveren. Deze massa gegevens over ons gedrag, dat zijn 'big data'. Big data openen fantastische perspectieven op zowat alle terreinen van ons leven. De locatievoorzieningen op onze smartphone zorgen dat apps ons dichtslubbend verkeer vlotter kunnen maken. Big data kunnen onze veiligheid verhogen want ze vormen de basis van e-policing, kunnen onze gezondheid verbeteren en maken van onze steden 'smart cities' waarin we ons sneller, veiliger en comfortabel bewegen.

Ontginning

Helaas zijn big data niet louter een hoera-verhaal. Behalve dat we geen enkel idee hebben waar die ongebreidelde ontginning van onze data zal eindigen, beseffen we onvoldoende wat er nu al gebeurt met onze data. We weten niet welke gedragsgegevens verzameld worden en door wie, hoeveel ze waard zijn, aan wie ze verkocht worden en wat ermee gebeurt.

Zeker is dat wij veel geld waard zijn. Er is een bijzonder lucratieve handel ontstaan, waarin niet alleen de Googles en Facebooks van deze wereld maar ook telecomoperatoren en andere bedrijven belangrijke spelers zijn. Onze data worden 'in real time' geveild. Een nieuwe sector van ons onbekende bedrijven verdient er grof geld mee. Die bedrijven weten alles over ons, wij weten zo goed als niets over die lucratieve handel.

Die evolutie is niet alleen zorgwekkend voor wie geeft om zijn of haar recht op privacy, maar voor onze democratie en onze rechtsstaat tout court. De uitdaging is om het potentieel van big data maximaal aan te wenden voor een toekomst die gezamenlijk is - open data voor iedereen in plaats van alleen voor diegenen die ze kunnen betalen - én tegelijk ons recht op privacy en zelfbeschikking te beschermen.

Machtsbalans

Morgen is het de Europese Dag van de Privacy. Aan de vooravond moeten we vaststellen dat de machtsbalans helemaal verstoord is. Onze privacy is paradoxaal. We voelen ons online niet onveilig en ervaren het gemak van alle slimme toestellen in ons huis. Wij vinden privacy wel belangrijk, maar we handelen er niet naar. Dat komt omdat we niet beseffen dat sommigen grof geld verdienen aan onze gedragsgegevens.

We weten niet welke gedragsgegevens verzameld worden en door wie, hoeveel ze waard zijn, aan wie ze verkocht worden en wat ermee gebeurt.

Het moet anders. Op dit ogenblik zit ons doen en laten willens nillens in een 'black box' in handen van deze nieuwe industrie. We moeten dat evenwicht herstellen. Het openen van de black box is een gedeelde verantwoordelijkheid.

Bedrijven die onze gegevens verzamelen, verwerken en verkopen hebben de morele plicht om onze privacy en onze zelfbeschikking te garanderen. Ze moeten mensen toestemming vragen om hun data te verzamelen en te verhandelen in plaats van ze een kluwen aan gebruiksvoorwaarden te laten doorploegen. Doen ze dat niet uit zichzelf, dan moet de overheid hen ertoe verplichten.

Op dit ogenblik zit ons doen en laten willens nillens in een 'black box' in handen van deze nieuwe industrie

Privacy is één ding, volledige transparantie een tweede. Op welke markt verkopen die 'big data-bedrijven' onze gegevens? Waar gaat al die informatie naar toe, voor hoeveel geld en met welk doel? Voor we het weten, zitten we écht in de problemen. Zo zijn er banken die kredieten weigeren nog voor een eerste gesprek, omdat een koppeling van gegevens aantoont dat persoon X niet kredietwaardig zou zijn. Maar ook de algoritmes maken fouten.

Volledige transparantie betekent bovendien dat 'big data' maximaal open data worden. Ten voordele van iedereen en niet alleen voor wie geld op tafel legt. Alleen met open data krijgen start-ups en kleine kmo's een eerlijke kans om te innoveren.

Mediawijsheid

Tenslotte moeten we mensen bewust maken van wat ze ongewild weggeven over zichzelf. Daarom moeten we volop en permanent investeren in mediawijsheid voor jong én oud. Wetenschappelijke inzichten ruimer en sneller verspreiden, 'class actions' tegen Facebook en andere acties kunnen helpen om de zaak op de publieke agenda te zetten. Om mensen écht geïnformeerd te laten beslissen wat ze willen prijs geven over zichzelf, tegen welke baten en kosten.

Ons privacyrecht is anno 2017 compleet achterhaald, want publieke en private sfeer lopen vandaag door elkaar.

Big data is geen zwart-witverhaal. Maar evenmin een verhaal dat zich boven onze hoofden moet afspelen. Dit gaat over ons, om wie we zijn en waarvoor we kiezen. Ons privacyrecht is anno 2017 compleet achterhaald, want publieke en private sfeer lopen vandaag door elkaar.

Sluitende of simpele antwoorden zijn er niet. Het begint bij bewustwording en het in kaart brengen van de risico's en opportuniteiten. Alleen op die basis kunnen we eerlijke regels schrijven die niet alleen onze privacy waarborgen, maar meteen ook een hele samenleving dienen. Daarom gaan we vandaag hierover in gesprek met experts uit het veld in het Vlaams Parlement.

Bron: <https://www.tijd.be/opinie/algemeen/u-bent-big-data-en-veel-geld-waard-hoeveel-is-uw-privacy-waard/9855970.html>, 17/01/2017

Info voor de leerkracht over het posten van foto's:

Het recht op afbeelding

Elke dag worden er duizenden foto's en filmpjes op de sociale netwerken geplaatst. Vaak zijn dat foto's met vrienden, kinderen, leerlingen of leerkrachten op. En dan rijst de vraag van het recht op afbeelding ... Hoe zit dat op het internet? Geldt het daar ook? Kan dit recht de privacy beschermen en brengt het bepaalde plichten mee? Een foto van een duidelijk herkenbare persoon op mag pas worden gepubliceerd als die persoon vooraf zijn toestemming gaf, of het nu om een schadelijke foto gaat of niet. Leg jongeren uit dat ze toch zelf niet zouden willen dat anderen (soms gênante) foto's of informatie van hen posten zonder dat ze daarvan op de hoogte zijn. Foto's die op het internet staan, circuleren snel, heel snel, en soms zonder dat je iets kunt doen.

Eenmaal op het internet ... altijd op het internet!

Wat is dat precies, het recht op afbeelding?

Het recht op afbeelding is ieders recht om een beslissing te nemen over zijn afbeelding en deze te kunnen beheren. Concreet geeft dit recht een persoon de mogelijkheid om zich, op basis van de naleving van de privacy, te verzetten tegen de publicatie, verspreiding of het al dan niet commerciële gebruik van zijn/haar afbeelding.

Vóór elke publicatie van een foto, in papieren of elektronische vorm, moet de verspreider daarvoor de toestemming van de betrokken persoon hebben. Die persoon moet duidelijk herkenbaar zijn op het medium in kwestie. Het best nog vraag je de toestemming aan die persoon alvorens je de foto neemt, want het nemen van de foto op zich is helemaal niet hetzelfde als een stilzwijgende toestemming. Vóór je bepaalde afbeeldingen gebruikt, moet je natuurlijk zeker zijn dat ze niet zijn beschermd door het auteursrecht.

En op het internet?

Het recht op afbeelding geldt uiteraard ook op het internet.

Enerzijds is het belangrijk dat je, vóór de publicatie van een foto online, zeker bent dat de personen die op de foto duidelijk herkenbaar zijn het goed vinden dat je die afbeelding verspreidt.

Anderzijds is het recht op afbeelding een instrument voor de bescherming van de privacy dat je kunt invoeren voor de verwijdering van foto's waarvoor de betrokken personen vooraf geen toestemming hadden gegeven.

Het is dus belangrijk dat je jongeren leert om dat recht op afbeelding te gebruiken: eerst door te verzekeren dat ze instemmen met de foto's van hen die online circuleren, en vervolgens door ze te stimuleren om hun vrienden om toestemming te vragen voor ze een foto met hen erop publiceren.

Hoe laat ik een foto van Facebook verwijderen?

Vraag de persoon die de foto postte eerst om die foto weg te halen. Als die weigert, kun je de foto melden aan Facebook, de juiste optie te kiezen en het formulier in te vullen. De betrokken tiener kan die foto zelf melden door op de meldingslink onder de foto te klikken.

We raden ook aan om, in alle gebruikersprofielen van de sociale netwerken, de optie identificatietoestemming (tag) te activeren. Je vindt die in de privacyinstellingen.

En als het om mijn leerlingen of jongeren van het buurthuis gaat?

Zelfs als de minderjarige 'toerekeningsvatbaar' (na 14 jaar) wordt geacht, is een schriftelijke en ondertekende toestemming van de wettelijke vertegenwoordigers van het kind nodig voor de verspreiding of publicatie van een afbeelding, zelfs in de schoolkrant! Het is dan ook een goed idee om ouders of voogden voor een welbepaalde periode of een specifiek evenement een door de schooldirectie opgemaakte schriftelijke toestemming te laten ondertekenen. Om misverstanden te vermijden, is het belangrijk om te verduidelijken waar die foto's zullen verschijnen, zoals in de wijkkrant, de website van de school, op het YouTube-kanaal van de jeugdbeweging, ...

En ouders ten opzichte van hun kinderen?

Wettelijk zijn ouders niet verplicht om hun kinderen om toestemming te vragen voor ze een foto van hen publiceren ... Maar als ze hen goede reflexen willen bijbrengen, is het misschien toch geen slecht idee om eerst naar hun mening te vragen. De kinderen zullen het gebaar op prijs stellen en gaan beseffen dat het recht op afbeelding in de ogen van hun ouders een belangrijke waarde heeft.

Zijn er uitzonderingen?

Soms heb je geen toestemming nodig. De voornaamste voorbeelden zijn die van foto's genomen op openbare plaatsen, foto's van een mensenmassa of van publieke personen.

Opgelet: een persoon, meerderjarig of minderjarig, die zijn toestemming geeft om zijn foto te laten nemen, geeft niet automatisch de toestemming om zijn recht op afbeelding te gebruiken en dus die foto te publiceren. Voor die publicatie moet een specifieke toestemming worden gevraagd.

Bron: <https://www.childfocus.be/nl/preventie/veilig-internetten/professionelen/jongeren-en-sociale-netwerksites/het-recht-op-afbeelding>, geraadpleegd op 1/02/2020